

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania T. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 30 września 2020 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 11 lipca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz adw. M. G. 120 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, przy czym kwotę tą należy podwyższyć o kwotę podatku VAT według stawki dla tego rodzaju czynności.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 11 lipca 2019 r. oddalił apelację skarżącej T. P. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 27 marca 2019 r., który oddalił jej odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z 5 grudnia 2018 r., odmawiającej jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy od 1 października 2018 r. wobec niestwierdzenia dalszej niezdolności do pracy.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie art. 379 pkt 5 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie zgłoszonego w apelacji zarzutu opartego na tej podstawie, pomimo że w sprawie zaistniała przesłanka nieważności postępowania w postaci pozbawienia możliwości obrony swoich praw przez ubezpieczoną.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zarzucono nieważność postępowania – art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. W uzasadnieniu wniosku podano co następuje: „Zawiadomienie z dnia 26 lutego 2019 r. o terminie rozprawy wraz z odpisem opinii biegłych, a także wyznaczeniem 10-dniowego terminu na złożenie ewentualnych zastrzeżeń nie zostało poprawnie doręczone Ubezpieczonej. Twierdzenie to znajduje odzwierciedlenie w aktach sprawy. Elektroniczne potwierdzenie odbioru zawiadomienia o terminie zawiera jedynie adnotację doręczającego, że z powodu awarii pismo doręczono systemem tradycyjnym. W aktach sprawy nie znajduje się jednak żadne inne potwierdzenie opatrzone podpisem Ubezpieczonej, które wskazywałoby, że zawiadomienie wraz z odpisem opinii biegłych zostało jej rzeczywiście doręczone. Z akt sprawy wynika również, że Sąd I instancji powziął wątpliwości, co do skuteczności doręczenia i w tym celu ich rozwiązania sprawdził status przesyłki w systemie P. („Tracking”). Z wydruku z tego systemu, datowanego na dzień 22 marca 2019 r., wynika, że przesyłka nie została jeszcze doręczona, a jedynie została przygotowana do doręczenia. Ponadto, z protokołu rozprawy z dnia 27 marca 2019 r. wynika, że Ubezpieczona się na niej nie stawiała. Sąd I instancji pomimo powyższych okoliczności uznał, że Ubezpieczona została prawidłowo zawiadomiona o terminie rozprawy (a tym samym skutecznie doręczono jej odpis opinii biegłych) oraz następnie oddalił jej odwołanie. Sąd I instancji dopuścił się tym samym naruszenia art. 214 k.p.c. poprzez brak odroczenia rozprawy w sytuacji, w której w obliczu braku opatrzonego podpisem odbiorcy potwierdzenia doręczenia pisma (a także na podstawie informacji z wydruku z systemu P.) miał podstawy do stwierdzenia nieprawidłowości w doręczeniu wezwania na rozprawę. Z tych samych względów Sąd I instancji powinien również uznać brak skuteczności doręczenia odpisu opinii biegłych oraz umożliwić Ubezpieczonej ustosunkowanie się do nich poprzez ponowne doręczenie i zakreślenie nowego terminu. Przewodniczący natomiast zamknął rozprawę i

ogłosił wyrok. Powyższe świadczy o tym, że Ubezpieczona została pozbawiona możliwości obrony swoich praw w postępowaniu przed Sąd I instancji, a tym samym zastosowanie powinien znaleźć przepis art. 379 pkt 5 k.p.c., co też Ubezpieczona zarzuciła w oddalonej apelacji z dnia 26 kwietnia 2019 r.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przysądu i dlatego nie został uwzględniony.

Skarżąca nie wykazuje podstawy przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. Zapewne chodzi o nieważność postępowania, którą ma na uwadze art. 379 pkt 5 k.p.c. Rzecz jednak w tym, że zarzucaną nieważność łączy się z postępowaniem przed Sądem pierwszej instancji. Skargę kasacyjną wnosi się od wyroku sądu drugiej instancji, stąd zasadniczo znaczenie ma nieważność postępowania przed sądem drugiej a nie przed sądem pierwszej instancji. Ponadto w art. 379 pkt 5 k.p.c. chodzi o względną a nie bezwzględną podstawę nieważności postępowania. Chodzi o to, że naruszenie podlega wówczas ocenie i wymaga odpowiedzi czy strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. Należy zauważyć, że Sąd Okręgowy w K. wysłał do ubezpieczonej zawiadomienie o rozprawie 27 marca 2019 r. wraz z odpisem opinii sądowej (biegłych lekarzy). Z protokołu rozprawy wynika, iż Sąd stwierdził prawidłowe zawiadomienie o rozprawie. Z dokumentu „elektroniczne potwierdzenie odbioru” wynika, że przesyłkę wydano skarżącej 5 marca 2019 r. o godz. 15,52 z adnotacją o wydaniu w sposób tradycyjny wobec awarii. Przesyłka nie została zwrócona do Sądu przez P.. Trzeba też dostrzec, że zaraz po wyroku ubezpieczona 27 marca 2019 r. złożyła w Sądzie Okręgowym o godz. 12,50 wniosek o doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem (karta 29). W apelacji skarżąca choć zarzucała naruszenie art. 379 pkt 5 k.p.c., to jednak nie z twierdzeniem, iż nie była zawiadomiona o rozprawie, lecz w związku z naruszeniem art. 217 k.p.c., uniemożliwieniem jej przedstawienia zarzutów i zastrzeżeń do opinii biegłych sądowych, których nie miała możliwości złożyć w terminie zakreślonym przez Sąd (...). Ubezpieczona stawiała się na rozprawę apelacyjną i podtrzymała zarzuty, czyli także naruszenia art. 57 ust. 1 pkt 1 oraz art. 12 ustawy z 17 grudnia

1998 r. o emeryturach i rentach, nie zgadzając się na brak ustalenia niezdolności do pracy i odmowę przyznania renty (jak w apelacji). Powołała się na dalszy przebieg leczenia, na dowód czego przedstawiła skierowanie na badanie oraz inną dokumentację. Sąd Apelacyjny uznał sprawę za wyjaśnioną do rozstrzygnięcia i apelację oddalił. W dwuinstancyjnym postępowaniu sądowym (art. 176 ust. 1 ustawy zasadniczej) sąd drugiej instancji jest instancją merytoryczną, bowiem samodzielnie ustala stan faktyczny i suwerennie stosuje prawo materialne. Nie rozpoznaje zatem tylko zarzutów apelacyjnych, lecz sprawę w zaskarżonym zakresie (por. art. 378 § 1 k.p.c., art. 386 ust. 4 k.p.c.). Podkreśla się to, gdyż sprawa skarżącej została rozpoznana przez Sąd pierwszej a potem przez Sąd drugiej instancji i skarżąca nie zarzuca nieważności postępowania przed Sądem Apelacyjnym. W skardze zarzuca jedynie naruszenie art. 379 pkt 5 k.p.c. co samo w sobie nie jest wystarczające. Sąd pierwszej instancji wobec stwierdzenia prawidłowości doręczenia zawiadomienia nie musiał odraczać rozprawy (art. 214 k.p.c.). Ponadto i co ważniejsze, wobec systemu dwuinstancyjnego postępowania zarzut naruszenia przepisów postępowania (który ma na uwadze art. 379 pkt 5 k.p.c.) przez Sąd pierwszej instancji i nierozpoznany właściwie przez Sąd drugiej instancji powinien zostać przeniesiony do skargi kasacyjnej w procesowej podstawie kasacyjnej, czyli z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie każde jednak naruszenie przepisów postępowania składa się na zasadną podstawę kasacyjną, a tylko sytuacja, w której uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. O wyniku sprawy decyduje prawo materialne, gdyż to ono wyznacza jakie postępowanie było konieczne do wyjaśnienia spornych okoliczności. Sumując, wniosek o przyjęcie skargi nie zarzuca nieważności postępowania przed Sądem Apelacyjnym. Art. 379 pkt 5 k.p.c. nie ma zatem zastosowania do Sądu Apelacyjnego. W skardze brak też innych zarzutów, które pozwalałyby ocenić, że doszło do zarzucanego naruszenia art. 379 pkt 5 k.p.c. przez Sąd pierwszej instancji i miało to wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.). W regulacji z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. znaczenie ma nieważność postępowania przed Sądem drugiej instancji. Nieważność postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c. jest względną a nie bezwzględną przesłanką nieważności postępowania i nawet w

przypadku wystąpienia przed Sądem pierwszej instancji podlega ocenie w aspekcie wpływu na wynik sprawy, czyli na rozpoznanie jej przez Sąd drugiej instancji.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie § 4 ust. 3, § 15 ust. 2 i § 16 ust. 4 rozporządzenia z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.